

Bazy danych – Semestr 2 Zajęcia nr 2

Uprawnienia

UPRAWNIENIA

- W świecie, w którym wszyscy ludzie byliby idealni, samo tworzenie kopii zapasowych wystarczyłoby do zapewnienia bezpieczeństwa
- Niestety ludzie mogą zepsuć coś przez pomyłkę lub co gorsze świadomie zniszczyć, zmienić coś, bądź wykraść dane
- Dlatego obecnie ogranicza się dostęp do danych (bazy danych), dopuszczając tylko osoby do tego powołane
- Określona (wybrana, wyznaczona) osoba powinna mieć tylko takie uprawnienia jakie są wymagane do wykonywania przez nią pracy

PROBLEM

- Z bazy danych może korzystać wielu użytkowników, którzy mogą dysponować różnymi prawami dostępu do różnych obiektów w bazie danych
- Najgorszym rozwiązaniem jakie może istnieć to pełne zaufanie do osób korzystających z bazy (przydzielenie im pełnych praw)
- Ze względu na bezpieczeństwo danych zawartych w bazie, warto stosować zasadę ograniczonego zaufania do użytkownika
- Należy zastanowić się: jakie uprawnienia należy przydzielić poszczególnym użytkownikom lub grupom użytkowników
- Dobrze jest wiedzieć, w jaki sposób można nadawać, odmawiać i cofać prawa dostępu do danych (wybranych danych)
- W kolejnym kroku należy rozważyć, czy użytkownik powinien mieć dostęp do całego obiektu typu tabela lub widok, czy może wystarczy mu dostęp do poszczególnych kolumn

Weryfikacja uprawnień do BD

- Weryfikacja uprawnień do BD przebiega w dwóch etapach:
 - W pierwszym sprawdzana jest tożsamość osoby łączącej się do BD
 - W drugim sprawdzane są uprawnienia które dana osoba posiada i czy pozwalają one na wykonanie żądanej akcji
- Tak więc tożsamość, uprawnienia i akcja są 3 elementami systemu uprawnień

Typy tożsamości

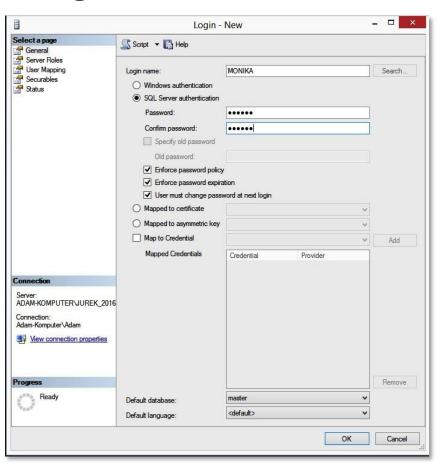
Poziom	Typ tożsamości
System operacyjny	Konto lokalne – konto założone na komputerze na którym znajduje się SQL Serwer
	Konto domenowe – konto założone w Active Directory
	Grupa Windows – konto może mieć dostęp do SQL Serwera poprzez przynależność do danej grupy
Instancja	Konto SQL – Konto może być uwierzytelniane hasłem może odpowiadać kontu lub grupie systemu operacyjnego
Baza danych	Użytkownik bazy danych – użytkownik odpowiadający kontu SQL
	Rola bazy danych – rola przypisana do użytkownika BD

Przykład – scenariusz z życia

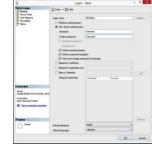
- Można utworzyć listę osób które mogą wejść do firmy
- Można stwierdzić też że:
 - wszyscy jej pracownicy dostęp do wszystkich pomieszczeń firmy
 - oraz wszyscy goście dostęp tylko do niektórych pomieszczeń
- Użycie grup i ról ułatwia znacznie administrację bezpieczeństwem
- Polecany model administracji to przydzielenie uprawnień

Jak stworzyć nowy login?

W SQL Management Studio klikamy węzeł Databases |
Security | Logins. Klikamy prawym przyciskiem myszy i
wybieramy New Login.

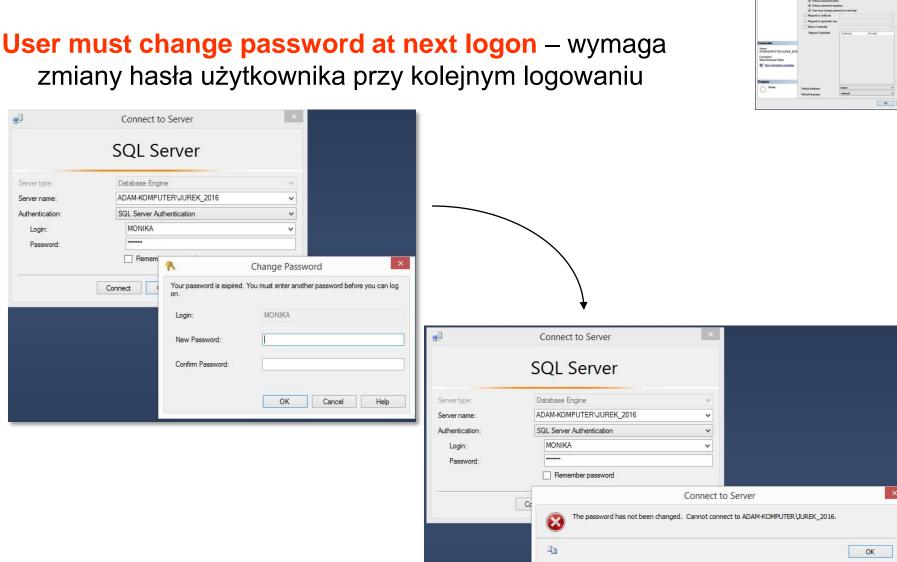
Jak stworzyć nowy login?

- Na głównej stronie określamy, czy będzie to użytkownik Windows (użytkownik Active Directory lub lokalne konto), czy będzie to użytkownik SQL.
 - W celu wybrania autoryzacji Windows -> zaznaczamy Windows authentication,
 - w przypadku autoryzacji SQL -> SQL Server authentication.
- W przypadku wybrania autoryzacji SQL, należy wprowadzić hasło dla loginu oraz poniżej wybrać jedną lub kilka z trzech opcji:
 - Enforce password Policy hasło nie może zawierać w sobie części nazwy loginu i nie może być krótsze niż 7 znaków oraz powinno zawierać cyfry, duże i małe litery oraz znaki nie alfanumeryczne. Informacje pobierane są z polityki grupowej.
 - Enforce password expiration hasło wygasa po przekroczeniu wartości określonej w polityce grupowej.
 - User must change password at next logon wymaga zmiany hasła użytkownika przy kolejnym logowaniu.
- Sekcje Default Database oraz Default language są widoczne zarówno dla loginu z autoryzacją SQL jak i Windows. W Default Database określamy domyślną bazę danych dla loginu.

Jak stworzyć nowy login?

zmiany hasła użytkownika przy kolejnym logowaniu

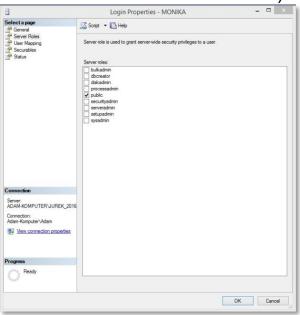
Podsumowanie: Typy tożsamości

- <u>Uwierzytelnienie w trybie Windows</u>
 - administrator systemu przydziela prawa dostępu poszczególnym kontom użytkowników WINDOWS
- <u>Uwierzytelnianie w trybie SQL Serwer</u>
 - dodatkowe uwierzytelnienie na poziomie SQL Serwera

Role serwerowe

Na stronie **Server Roles** wybieramy role serwerowe, przypisane dla tego loginu:

- bulkadmin zezwala na operację masowego wstawiania danych (BULK INSERT)
- dbcreator zezwala na tworzenie, usuwanie, modyfikację bazy danych oraz dodawanie do niej nowych członków (CREATE DATABASE)
- diskadmin zezwala na zarządzanie plikami .mdf i .ldf (ALTER)
- processadmin zezwala na kontrolę procesów (ALTER ANY CONNECTION oraz ALTER SERVER STATE)
- securityadmin zezwala na zarządzanie loginami i uprawnieniami (ALTER ANY LOGIN)
- serveradmin zezwala na konfigurację całego serwera (ALTER SERVER STATE, ALTER SETTINGS, SHUTDOWN)
- setupadmin –zezwala na zarządzanie serwerami połączonymi (ALTER ANY LINKED SERVER)
- sysadmin zezwala na pełną kontrolę nad bazami danych (CONTROL SERVER with GRANT)

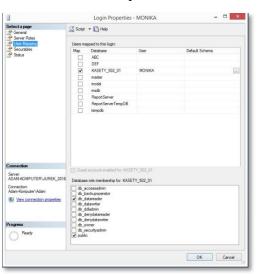
Podsumowanie: Role systemowe (serwerowe)

W przypadku instancji można wyróżnić role systemowe:

Nazwa roli	Pełna nazwa	Opis
BulkAdmin	Administratorzy masowego wstawiania	Mogą przeprowadzać operacje dotyczące dużej ilości danych i plików wstawiania (do masowego ładowania danych za pomocą BULK INSERT)
DbCreator	Twórcy bazy danych	Mogą tworzyć, zmieniać, lub usuwać bazę danych (polecenia CREATE, ALTER, DROP i RESTORE DATABASE
DiskAdmin	Administratorzy dysków	Mogą zarządzać plikami dyskowymi (wielkość, położenie plików danych i dzienników)
ProcessAdmin	Administratorzy procesów	Mogą zarządzać procesami działającymi w SQL Serwerze (pozwala zabijać procesy uruchomione wewnątrz SQL Serwera)
SecurityAdmin	Administratorzy systemów bezpieczeństwa	Rola umożliwia zarządzać loginami i ich właściwościami oraz uprawnieniami CREATE DATABASE. Członkowie tej grupy mogą również zmieniać hasła dla użytkowników
SerwerAdmin	Administratorzy serwera	Umożliwia rekonfigurację (wszędzie w serwerze mają prawo ustawiać opcje konfiguracyjne) oraz mogą zamykać instancję (serwer)
SetupAdmin	Administratorzy ustawień	Mogą zarządzać serwerami dołączonymi (pozwala dodawać i usuwać), procedurami uruchamiającymi
SysAdmin	Administratorzy systemu	Mogą przeprowadzać dowolne działania w SQL Serwerze wewnątrz instancji.

Role w bazach danych (User Mapping)

- Na stronie User Mapping zaznaczamy, do której bazy użytkownik będzie posiadał uprawnienia (Users mapped to this login),
- następnie w sekcji Database role membership for : nazwa_bazy zaznaczamy role, które chcemy nadać:
 - db_accessadmin zezwala na dodawanie i usuwanie kont,
 - db_backupoperator zezwala na wykonywanie kopii zapasowych,
 - db_datareader zezwala na odczyt baz danych,
 - db_datawriter zezwala na zapisywanie i modyfikację baz danych,
 - db_ddladmin zezwala na modyfikację i usuwanie obiektów baz danych,
 - db_denydatareader nie zezwala na odczyt baz danych,
 - db_denydatawriter nie zezwala na zapisywanie i modyfikację baz danych,
 - db_owner zezwala na pełną kontrolę nad bazą danych,
 - db_securityadmin zezwala na zarządzanie uprawnieniami oraz rolami baz danych,
 - public rola domyślna, zapewniająca minimum uprawnień.

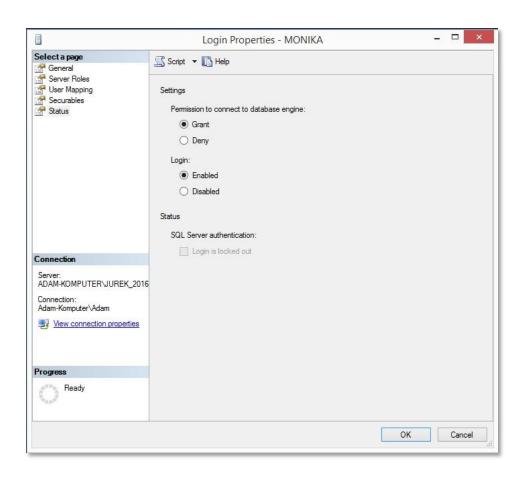
Podsumowanie: Wbudowane role bazodanowe

Nazwa roli	Pelna nazwa	Opis
Db_accessadmin	Administrator dostępu	Pozwala na dodawanie i usuwanie dostępu do bazy danych dla poszczególnych loginów
Db_backupoperator	Operator kopii zapasowej	Pozwala wykonywać kopie zapasowe bazy danych (BACKUP)
Db_datareader	Czytający dane	Pozwala na czytanie danych z dowolnego użytkownika. Za pomocą instrukcji SELECT może wybierać wszystkie dane z tabeli każdego użytkownika w bazie danych
Db_datawriter	Wpisujący dane	Pozwala na modyfikację (zapisywanie, usuwanie, modyfikację) dowolnych danych w tabeli każdego użytkownika w bazie danych (nie systemowych)
Db_denydatareader	Odmowa czytania danych	Uniemożliwia czytanie danych z tabel użytkownika. Nie ma prawa do wykonywania instrukcji SELECT na żadnym obiekcie bazy danych.
Db_denydatawriter	Odmowa pisania danych	Uniemożliwia zapis, usuwanie i modyfikację danych. Nie ma prawa do wykonywania instrukcji INSERT, UPDATE, DELETE na żadnym obiekcie bazy danych użytkownika
Db_dladmin	Administrator definiowania danych	Pozwala na tworzenie, modyfikację i usuwanie obiektów dowolnego typu wewnątrz bazy danych.
Db_owner	Właściciel bazy danych	Pozwala na wykonywanie dowolnej czynności administracyjnej wewnątrz bazy danych (również DROP DATABASE (brak w db_dladmin)
Db_securityadmin	Administrator systemu bezpieczeństwa	Pozwala zarządzać przynależnością do ról wewnątrz bazy danych zarządzać uprawnieniami
Public	Publiczna	Domyślna rola przypisywana każdemu użytkownikowi

Strona status

Strona **Status** służy do:

- nadawania lub odejmowania uprawnień dla loginu (użytkownika) do łączenia się z bazą danych (Permission to connect to Database engine)
- blokowania lub odblokowania konta

Skrypt do tworzenia powyższych operacji

```
W przypadku tworzenia LOGINU (jako użytkownika SQL) skrypt będzie wyglądał następująco.
    USE MASTER
    CREATE LOGIN MONIKA WITH PASSWORD='Pa$$w0rd' MUST_CHANGE, DEFAULT_DATABASE=[master].
    CHECK EXPIRATION=ON, CHECK POLICY=ON
    GO
    USE MOJA BAZA
    CREATE USER MONIKA
    sp_addrolemember 'db_datareader', MONIKA
GO
    sp_addrolemember 'db_datawriter', MONIKA
GO
    sp_addrolemember 'db_owner', MONIKA
W przypadku tworzenia LOGINU (jako użytkownika Windows), skrypt będzie wyglądał następująco.
    USE [master]
    CREATE LOGIN [ORCA\pyszczek] FROM WINDOWS WITH DEFAULT DATABASE=[master]
    GO
    EXEC master..sp addsrvrolemember @loginame = 'ORCA\pyszczek', @rolename = 'sysadmin'
    GO
    USE [baza]
    GO
    CREATE USER [ORCA\pyszczek]
    GO
    USE baza
    GO
    sp_addrolemember 'db_datareader, 'ORCA\pyszczek'
    USE [baza]
    GO
    sp_addrolemember 'db_datawriter', 'ORCA\pyszczek' GO
    USE [baza]
```

sp_addrolemember 'db_owner', 'ORCA\pyszczek' GO

Tworzenie ról

- W SQL Serwerze 2014 nie ma możliwości tworzenia nowych ról serwerowych
- W SQL Serwerze 2014 można tworzyć nowe role bazodanowe (z poziomu interfejsu graficznego lub za pomocą języka T-SQL Create role ...)
- Po utworzeniu roli zostają dwie czynności:
 - Przypisanie uprawnień do roli
 - Przydzielenie tożsamości do ról (z poziomu interfejsu graficznego lub za pomocą procedury *Exec* sp_addrolemember ...)

Omawiane zagadnienia

- Tworzenie/usuwanie identyfikatora logowania SQL Serwera (użytkownika)
- Zarejestrowanie /usuwanie użytkownika bazy danych
- Tworzenie/usuwanie ról w bazie danych
- Przypisywanie użytkownikowi roli w bazie danych
- Odbieranie użytkownikowi roli z bazy danych

Tworzenie i usuwanie użytkownika

- Tworzenie nowego użytkownika SQL SERWERA:
 - CREATE LOGIN ROBAK WITH PASSWORD ='123', CHECK_POLICY = OFF, CHECK_EXPIRATION = OFF
- Tworzenie użytkownika WINDOWS w SQL Serwerze CREATE LOGIN [ORCA\Z501_01] FROM WINDOWS;
- Usuwanie użytkownika z SQL Serwera

DROP LOGIN ROBAK
DROP LOGIN [ORCA\Z501_01]

Domyślnie SQL Server zawsze sprawdza zasadę haseł, ale można zawiesić jej egzekwowanie dla wybranych nazw użytkowników przy użyciu instrukcji CREATE LOGIN lub ALTER LOGIN, jak w poniższym fragmencie kodu:

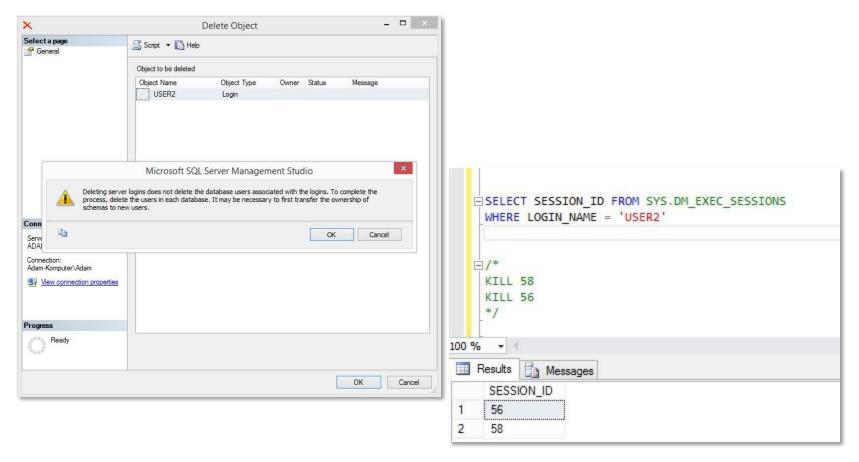
CREATE LOGIN ADAM WITH PASSWORD = 'S%V7VIv3c9Es8', CHECK_EXPIRATION = OFF, CHECK_POLICY = OFF

- Enforce password Policy hasło nie może zawierać w sobie części nazwy loginu i nie może być krótsze niż 7 znaków oraz powinno zawierać cyfry, duże i małe litery oraz znaki nie alfanumeryczne. Informacje pobierane są z polityki grupowej.
- Enforce password expiration hasło wygasa po przekroczeniu wartości określonej w polityce grupowej.

Usuwanie użytkownika

Usuwanie użytkownika z SQL Serwera

DROP LOGIN ROBAK
DROP LOGIN [ORCA\Z501_01]

Dodawanie i odbieranie uprawnień

 Dodanie uprawnień użytkownikowi ROBAK (ORCA/Z501_01) do bazy MOJA (z rolą PUBLIC)

```
USE MOJA
GO
CREATE USER ROBAK
lub CREATE USER [ORCA\Z501_01]
```

Odebranie uprawnień użytkownikowi z bazy

USE MOJA

GO

DROP USER ROBAK

lub DROP USER [ORCA\Z501_01]

Nadanie i odbieranie roli

 Nadanie roli (db_owner) użytkownikowi ROBAK i GOŚĆ (Windows) do bazy MOJA

```
USE MOJA
GO
SP_ADDROLEMEMBER 'DB_OWNER','ROBAK'
Lub SP_ADDROLEMEMBER 'DB_OWNER', 'ORCA\Z501_01'
```

Zdjęcie (odebranie roli)

```
USE MOJA
GO
SP_DROPROLEMEMBER 'DB_OWNER','ROBAK'
Lub SP_DROPROLEMEMBER 'DB_OWNER','ORCA\Z501_01'
```

Tworzenie i usuwanie roli

Tworzenie nowej Roli

USE MOJA GO CREATE ROLE PROFESOR

Usuwanie roli

USE MOJA GO DROP ROLE PROFESOR

 Nadanie nowej roli (PROFESOR) użytkownikowi ROBAK

> USE MOJA GO

SP_ADDROLEMEMBER 'PROFESOR', 'ROBAK'

Nazwa roli	Pełna nazwa
Db_accessadmin	Administrator dostępu
Db_backupoperator	Operator kopii zapasowej
Db_datareader	Czytający dane
Db_datawriter	Wpisujący dane
Db_denydatareader	Odmowa czytania danych
Db_denydatawriter	Odmowa pisania danych
Db_dladmin	Administrator definiowania danych
Db_owner	Właściciel bazy danych
Db_securityadmin	Administrator systemu bezpieczeństwa
Public	Publiczna

Język DCL

- Język SQL został opracowany w 1987 roku z myślą o relacyjnych bazach danych
- Składa się on z trzech składowych:
 - języka operowania na danych (DML)
 - języka definiowania danych (DDL)
 - języka sterowania danymi (DCL- Data Control Language)

Język DCL

- Instrukcje języka DCL służą do zarządzania uprawnieniami dostępu do obiektów bazy
- Najważniejszymi poleceniami języka DCL są instrukcje:
 - GRANT (Nadanie) pozwala użytkownikowi lub roli na wykonywanie operacji określonej przez nadane uprawnienie
 - DENY (Odmowa) odmawia użytkownikowi lub roli określonego uprawnienia i zapobiega odziedziczeniu go po innych rolach
 - REVOKE (Cofniecie) usuwa uprzednio nadane lub odmówione uprawnienie

Język DCL

Czym różni się odmowa uprawnień od cofnięcia uprawnień?

- Są dwa rodzaje uprawnień (podobnie jak w systemie Windows XP/2000/2003/7)
 - uprawnienia pozytywne (coś można zrobić)
 - Uprawnienia negatywne (coś jest zabronione)
- Do nadawania uprawnień pozytywnych służy polecenie GRANT
- Uprawnienia negatywne nadajemy poleceniem DENY
- Polecenie REVOKE pozwala cofnąć uprawnienia nadane poleceniami GRANT i DENY

<u>Ważne</u>

 Uprawnienia negatywne (nadane poleceniem DENY) nadpisują uprawnienia pozytywne (nadane przez polecenie GRANT)

Uprawnienia - składnia

GRANT – przyznanie uprawnień

GRANT <lista praw> ON <element bazy danych > TO <lista użytkowników>

DENY – zabronienie uprawnień

DENY <lista praw> ON <element bazy danych > TO <lista użytkowników>

REVOKE – odwołanie uprawnienia przyznanego wcześniej poleceniem GRANT czy DENY

REVOKE lista praw> ON <element bazy danych > FROM lista użytkowników>

Uprawnienia

- Po zweryfikowaniu tożsamości kolejnym elementem jest sprawdzenie uprawnień jakie posiada dana tożsamość
- Przydzielanie i odwoływanie uprawnień odbywa się za pomocą trzech poleceń
 - GRANT przyznanie uprawnień
 - DENY zabronienie uprawnień
 - REVOKE odwołanie uprawnienia przyznanego wcześniej poleceniem GRANT czy DENY
- Wybrane uprawnienia na poziomie tabel
 - SELECT odczytanie, wybieranie wierszy tabel
 - INSERT wstawianie wierszy do tabel
 - UPDATE aktualizacja wierszy tabeli
 - DELETE usuwanie wierszy tabeli
 - EXECUTE wykonywania procedury składowanej
 - ALL wszystkie przywileje

Zapewnienie dostępu do tabel

 Przykład: przyznawanie praw dostępu do tabeli OSOBY

GRANT SELECT, INSERT, UPDATE, DELETE ON OSOBY
TO PROFESOR

 Przykład: odbieranie uprawnień (ograniczenie praw dostępu do tabel) do tabeli OSOBY

REVOKE SELECT, INSERT, UPDATE, DELETE ON OSOBY
TO PROFESOR

SP_HELPROTECT

Komenda do przeglądania aktualnych uprawnień

Zapewnienie dostępu do pojedynczych kolumn

- Istnieje również możliwość przyznawania lub odmawiania praw dostępu do poszczególnych kolumn
- Uprawnienia dotyczące zarządzaniem kolumn tabeli:
 - SELECT Umożliwia wykonywanie selekcji na kolumnie
 - UPDATE Umożliwia aktualizowanie kolumny
 - REFERENCE Umożliwia odwoływanie się do kolumny z obcego klucza

Zapewnienie dostępu do pojedynczych kolumn

 Przykład: przyznawanie praw dostępu do kolumn (nazwisko, imie) tabeli OSOBY

GRANT SELECT, UPDATE (nazwisko,imie)ON OSOBYTO PROFESOR

 Przykład: odbieranie uprawnień (ograniczenie praw dostępu do kolumn tabeli) tabeli OSOBY

ON OSOBY

TO PROFESOR

Podsumowanie – porady praktyczne (1/2)

- Przyznawanie lub odmawianie praw dostępu do poszczególnych kolumn zwiększa elastyczność w zarządzaniu dostępem na przykład do poufnych danych z niektórych kolumn
- Tworzenie użytkowników oraz nadawanie im uprawnień może odbywać się na dwa sposoby:
 - Pierwszy wymaga znajomości języka T-SQL.
 - Drugi sposób polega na wykorzystaniu graficznych narzędzi dostępnych w SQL Server Menagement Studio.
- W przypadku tworzenia użytkowników z poziomu języka T-SQL musimy znać odpowiednie procedury składowane, których należy w tym celu użyć
- W procedurach składowanych zapisane są ustawienia, które zostaną wprowadzone podczas ich użycia

Podsumowanie – porady praktyczne (2/2)

- Możemy nadawać uprawnienia do różnych obiektów w bazie danych. W przykładach pokazano w jaki sposób nadawać uprawnienia do obiektu typu tabela
- W analogiczny sposób możemy nadawać uprawnienia do obiekty typu: widok, funkcja czy procedura składowana
- Użytkowników możemy grupować według nadanych im uprawnień. Wówczas możemy założyć role i pogrupować użytkowników według ról, jakie pełnią w bazie danych
- W wyniku tego możemy przypisać dostęp do obiektów bazy danych nie tylko pojedynczemu użytkownikowi, ale również grupom użytkowników zapisanych w roli.

Przykład: Skrypt 1 - Tworzenia tabel bazy danych

```
CREATE DATABASE MOJA
-- W waszym przypadku baza szkolna jest już założona
GO
USE MOJA (u was np. KASETY 501 01)
go
-- ***** Tworzenie Tabeli: OSOBY
CREATE TABLE OSOBY
     IDO
                                        PRIMARY KEY,
                          int
     NAZWISKO
                          char (30),
                          char (15)
     IMIE
GO
 ****** Tworzenie Tabeli: HOBBY
CREATE TABLE HOBBY
     IDH
                          int
                                        PRIMARY KEY,
     NAZWA
                          char (15)
GO
 ***** Tworzenie Tabeli: O-H
CREATE TABLE O H
     IDO
                          int.
     IDH
                          int
```

GO

OSOBY
IDO
NAZWISKO
IMIE

O-H IDO IDH

HOBBY IDH NAZWA

Przykład: Skrypt 2 - Usuwanie tabel bazy danych

```
USE MOJA
-- (u was np. USE KASETY_501_01)
GO
-- ***** Usuwanie Tabeli: O H
DROP TABLE O H
GO
-- ****** Usuwanie Tabeli: OSOBY
DROP TABLE OSOBY
GO
-- ****** Usuwanie Tabeli: HOBBY
DROP TABLE HOBBY
GO
```

Wprowadzenie przykładowych danych do tabel

```
-- ***** - Do tabeli OSOBY
INSERT INTO OSOBY VALUES (1,'JAN','NOWAK')
INSERT INTO OSOBY VALUES (2,'ANNA','BAK')
-- ***** - Do tabeli HOBBY
INSERT INTO HOBBY VALUES (1,'Piłka Nożna')
INSERT INTO HOBBY VALUES (2,'Boks')
-- ***** - Do tabeli O H
INSERT INTO O H VALUES (1,1)
INSERT INTO O H VALUES (2,1)
INSERT INTO O H VALUES (1,2)
```